

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3023/2021. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 26.B.194/2016/210. számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.458/2018/39. számú végzése és a Kúria Bfv.II.359/2019/7. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kardos Sándor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az indítványozót a Debreceni Törvényszék 26.B.194/2016/210. számú ítéletében bűnösnek mondta ki kábítószer-kereskedelem büntetében mint bűnsegédet és négy év fegyházbüntetésre, mellékbüntetésül pedig négy év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] Az ítéletben megállapított – az indítványozót érintő – tényállás lényege szerint az indítványozó (mint IV. rendű vádlott) 2014 őszétől 2015 áprilisáig I. rendű vádlottnak és II. rendű vádlottnak oly módon nyújtott segítséget – az ítéleti tényállás korábbi részében részletezett – bűncselekmény elkövetéséhez, hogy részt vett a kábítószer vásárláshoz szükséges pénzösszeg forintról euróra történő váltásában, valamint az utazás megszervezésében, ennek érdekében rendszeresen telefonon tartotta a kapcsolatot az I. rendű vádlottal és a II. rendű vádlottal.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen – mások mellett – az indítványozó és védője is fellebbezést jelentett be, amelyben kétségbe vonta a vád törvényességét, ugyanis sem a vádirati tényállás, sem az elsőfokú ítélet tényállása sem tartalmaz olyan konkrét és pontos tényleírást, amely az indítványozó cselekvőségére vonatkozna.
- [5] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) joggyakorlatára hivatkozva azon véleményének adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül értékelte az indítványozó terhére a hallgatását, illetve azt, hogy bizonyos tények tekintetében nem, vagy csak az eljárás későbbi szakaszában terjesztett elő védekezést.
- [6] Sérelmezte, hogy az indítványozót érintő lehallgatási anyagból nem állapítható meg egyértelműen, hogy a kábítószer megszerzése érdekében szükséges pénzeszközök biztosításáról vagy az evégett Hollandiába utazás szervezéséről lett volna szó. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy a nyílttá nem tett lehallgatási anyagok között lehettek a vádlottakat mentő tartalmúak is. Ezek hiánya ugyanis nem eshet a vádlottak terhére, hanem a javukra értékelendők. Felróta az elsőfokú bíróságnak, hogy terhelő bizonyítékként értékelte azt aényt, hogy az indítványozó elektronikus belépési jelszava „escobar” volt.
- [7] Végül sérelmesnek tartotta azt is, hogy az elsőfokú bíróság – figyelmen kívül hagyva a funkciómegosztás elvét – a vádló pozíciójába helyezkedve „nyomozást folytatott”, amikor megkereséssel élt egy bank, egy légitársaság, illetve az indítványozó munkáltatója felé.
- [8] 1.2. A fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Bf.II.458/2018/39. számú végzésével – az indítványozó tekintetében – helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [9] A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy mind a vádirat, mind az elsőfokú ítélet vonatkozó tényállás része megfelelő konkrétsággal tartalmazza az indítványozó cselekvőségét. Rögzítette a másodfokú bíróság, hogy bár igaz, hogy nem szerepelt ebben a tényállásban az, hogy az indítványozó konkrétan mikor, kinek telefonált, mi volt ezeknek a beszélgetéseknek a tartalma, pontosan mikor váltott át forintot euróra és milyen összegben, illetve mikor és mely repülőjáratok vonatkozásában intézte a jegyek megvételét. Azonban a szükséges pontossággal behatárolásra került, hogy milyen időszakban nyújtott segítséget I. rendű és II. rendű vádlottnak a bűncselekmény elkövetéséhez, valamint az is, hogy ez a segítség a kábítószer vásárláshoz szükséges pénzösszeg forintról euróra történő átváltásában az utazás megszervezésében és telefonos kapcsolat tartásában, illetve pénzügyi elszámolások intézésében testesült meg.

- [10] A másodfokú bíróság végzésének indokolásában azt is kifejtette, hogy a lehallgatási anyagok tartalma, az indítványozó hallgatása, illetve az általa használt jelszó használata nem önmagában, hanem az egyéb bizonyítékokkal összefüggésben került értékelésre. Végül a másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság által hivatalból beszerzett bizonyítékok nem minősültek törvénytelenül beszerzett bizonyítékoknak.
- [11] 1.3. Az indítványozó védője a jogerős határozattal szemben felülvizsgálati indítványt nyújtott be, amelyben – egyebek mellett – felülvizsgálati okként hivatkozott az elsőfokú bíróság hivatalból történő bizonyításfelvételére, illetve arra, hogy a jogerős ítélet nem tartalmaz tényállásszerű magatartást az indítványozó tekintetében.
- [12] A Kúria a Bfv.II.359/2019/7. számú végzésében a jogerős határozatot hatályában fenntartotta. A végzés indokolásának lényege szerint a Kúria megállapította, hogy nincs törvényes akadálya annak, hogy a bíróság hivatalból rendeljen el bizonyítást, ahogy ezt az elsőfokú bíróság is tette. A Kúria megállapította továbbá, hogy a tettes (társtettes) magatartásának és – szemben az indítványozó védőjének érvelésével – nem a bűnsegéd cselekményének kell kimerítenie valamely bűncselekmény törvényi tényállását. Utalt arra is, hogy az indítványozót érintő tényállásrészt nyilvánvalóan a (társ)tettesi magatartásokat tartalmazó tényállásrészrel együtt szükséges értékelni, mindezekre figyelemmel megállapította, hogy törvényesen minősítette bűnsegédnek a jogerős ítélet az indítványozó tényállásban szereplő magatartását.
- [13] 2. Az indítványozó azért fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék 26.B.194/2016/210. számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.458/2018/39. számú végzése és a Kúria Bfv.II.359/2019/7. számú végzése sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (4) és (7) bekezdéseit. Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, valamint kérte a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését is.
- [14] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével kapcsolatban az indítványozó alkotmányjogi panaszában – az alapügyben benyújtott fellebbezésében és felülvizsgálati indítványában kifejtetteket megismételve – alapvetően azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok hiányos – az indítványozó konkrét cselekvőségét nem tartalmazó – tényállás alapján állapították meg az indítványozó büntetőjogi felelősségét. Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság a funkciómegosztás elvét megsértve a tárgyalási szakban a bizonyítási indítványt elő nem terjesztő ügyész helyett – a vád időbeli kereteit is meghaladón – „saját nyomozásba” kezdett, amelynek során különböző megkereséseket fogadosított.
- [15] Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy – e körben is hivatkozva bizonyos EJEB döntésekre – nem tekinthető tisztességesnek az eljáró bíróságok részéről az a bizonyítékértékelési tevékenység, amelynek során az indítványozó hallgatását terhelő bizonyítékként értékelték. Azt is kifogásolta, hogy az indítványozó büntetőjogi felelősségének megállapítására az ügyben kizárólag a titkos adatszerzés során beszerzett bizonyítékok alapján került sor oly módon, hogy csak a nyomozó hatóság, illetve ügyészség által fontosnak tartott telefon-lehallgatási anyagokat tették nyílttá, illetve csatolták az iratokhoz, így kimaradhattak olyan részletek, amelyek az indítványozó javára szolgáló bizonyítékként szolgáltak volna.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (4) és (7) bekezdését csupán megemlíti, de azok vonatkozásában érdemi indokolást

nem tartalmaz, valamint az említett alaptörvényi rendelkezéseket alapüggyel (az abban felmerült, általa állított sérelmeivel) sem köti össze, így e tekintetben az indítvány érdemi vizsgálatának nincs helye.

- [20] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését érintő részében – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben terheltként szerepelt és jogerősen megállapították büntetőjogi felelősségét, illetve szankciót szabtak ki vele szemben.
- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [23] A büntetőbíróságok hivatalból történő bizonyításfelvételével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy „a Be. [a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény] 164. § (1)–(2) bekezdései, valamint a Be. 164. § (3) bekezdése a főszabály és a kivétel szabály viszonyrendszerében értelmezhetők. Főszabály tehát, hogy a büntetőeljárásban a vádló bizonyítási kötelezettsége az elsődleges, és a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be. Kivételesen ugyanakkor, méghozzá a valósághű tényállás megállapítása érdekében és az eljárási alapelvek érvényesítése mellett, a bíróság indítvány hiányában is intézkedhet bizonyíték beszerzése iránt.” {20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [95]} Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy – miként azt az alapügyben a Kúria is leszögezte (lásd a kúriai végzés 6. oldalát) – a hivatalból elrendelt bizonyításnak sincs előre kiszámítható eredménye, tehát az elrendeléskor nem látható előre, hogy a beszerzett bizonyíték a terhelt javára vagy terhére szól.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadott további sérelmei az eljáró bíróságok tényállásmegállapítási, bizonyítékértékelési és bizonyítékmerlegelési tevékenységét támadják. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, hogy az eljáró bíróságok a konkrét ügyben helytállóan értékelték-e a bizonyítékokat, illetve a mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, így tehát tartózkodik attól, hogy az alapügyhöz kapcsolódó bizonyíték- és tényértékelési kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [26] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia az indítványozó által az érintett bírói döntés végrehajtásának a felfüggesztése iránt előterjesztett kérelem tárgyában.

Budapest, 2021. január 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1746/2019.

• • •